

A
ESİN.E
M
1976

VIII. TÜRK TARİH KONGRESİ

11 - 15 Ekim 1976 — Ankara

BİLDİRİ ÖZETLERİ

336

E. EsİN: M. VII.-IX. Yüzyıllarda Sır-Derya Oğuzlarının Kültürü
Hakkında Notlar.

II.

ORTA ASYA VE ORTA ÇAĞ TÜRK TARİHİ VE
TÜRKİYE TARİHİ

ÇAĞATAY, NEŞET: <i>Fütüvvetnameley Nedir? Niçin Düzenlenmişlerdir?</i>	39
MORI, MASAO: "Bökli", "Bükli" Şeklinde Transkripsiyon Edilen Kelime Üzerine.	40
KORKMAZ, ZEYNEP: <i>Anadolu Yazı Dilinin Tarihi Gelişmesinde Beylikler Devri Türkçesinin Yeri.</i>	41
BUNİYATOV, ZİYA MUSA: <i>Ibn Al-Fuatinin "Talhis macma al-adap fi mu'cam al-alkap" Eserinde Belirtilen Konya Sultanlığının Görekli Şahısları.</i>	42
ŞIŞMAN, SIMAKA: <i>Firkoviç'in Yazmalar Koleksiyonları: Doğu Avrupa ve Yakın Doğu Tarihi Araştırmaları İçin Gereğince Bilinmeyen Bir Kaynak.</i>	44
AKTOR-KAŞGARLI, MEHLİKA: <i>Sur les Relations Turco-Arméniennes médiévales.</i> .	44
GÜLENSOY, TUNCER: <i>II. Yakub Bey'in Taş Vakfiyesinin Dil ve İmlâ Özellikleri ile Tariht Açından Değerlendirilmesi.</i>	45
BAYRAM, SADİ: <i>XVII. Asır Silsilenâmelerinde Doğu Anadolu.</i>	46
THIERRY, NICOLE: <i>Civilisation Rurale et Civilisation Urbaine en Cappadoce Pre-Ottomane.</i>	46
EICKHOFF, EKKEHARD: <i>The Place of the Battle of Myriokephalon.</i>	47
DIRİMTEKİN, FERİDUN: <i>1011'de Kuzey Anadolu Yollarında Bir Haçlı Ordusu ve Merzifon Civarındaki Savaş Neticesi.</i>	47
MERÇİL, ERDOĞAN: <i>Bir Protokol Memuru Olarak Resüldâr.</i>	48
ESİN, E.: <i>M. VII-IX Yüzyıllarda Sır-Derya Oğuzlarının Kültürü Hakkında Notlar.</i>	49
LÁSZLÓ, GYULA: <i>Der Kosmische Zweikampf (Auszug).</i>	49
HASPELS, C. H. EMILIE: <i>A Page From the History of Religion in Central Anatolia.</i>	50
SEVİM, ALİ: <i>Selçuklu-Fâtımî Devletleri İlişkilerine Genel Bir Bakış.</i>	50
GUBOĞLU, M.: <i>Romen Ulusunun Eski Türk Kavimleri İle İlişkileri Hakkında.</i> ..	51
HUANG, İBRAHİM C. T.: <i>19. Yüzyılın İkinci Yarısında Kaşgar Bölgesinin İktisadî Durumu.</i>	52
KONUKÇU, ENVER: <i>Kalaş Sultanı 'Alâeddin Muhammed Şah ve Onun Hind Siyaseti (1296-1316).</i>	53
İZGİ, ÖZKAN: <i>Uygur Alım-Satım Vesikalarında Cezanın Ödendiği Bazı Müessese ve Şahıslar.</i>	54
OTKAN, PULAT: <i>Yerleşik Çin Toplumunun İlk Göçebe Yöneticileri, Hunların Birinci Chao Devleti'nde Yönetim Örgütü.</i>	55
KAYNAK, İSMAİL: <i>A. S. Puşkin'in "Pugaçev İsyanı Tarihi" ile T. Davletşin'in "Sovyet Tataristanı" Tarihinde Rusya Türklerinin Özgürlük Mücadelelerine Bakış Açılıarı.</i>	55
VÁSÁRY, ISTVÁN: <i>Notes on Lasqaq in the Golden Horde.</i>	56
AKÇAY, İLHAN: <i>Amerika Türk Kültürü.</i>	56
YILDIZ, HAKKI DURSUN: <i>Müslümanlığın Hazarlar Arasında Yayılması.</i>	58
EYİCE, SEMAVİ: <i>Elaiussa - Sebaste (Ayaş) Yakınında Akkale.</i>	58

Dr. Emel Esin
KÖ. ÜPHAKESİ

Danış.
no: 00336

Tarih
no: A
ESİN, E
M
1976

E. Esin: *M. VII.-IX. Yüzyıllarda Sır-Derya Oğuzlarının Kültürü Hakkında Notlar.*

Sır-deryâ vâdîsi ve Aral gölünün güneyinde son yıllarda yapılan kazılar M. VII.-IX. yüzyıl Oğuz kültürünün feyz aldığı merkezler hakkında yeni bilgiler ortaya çıkardı. Anlaşıldığına göre, bu bölgede, M. VI.-VIII. yüzyıllarda, Batı-Türk, Türgiş ve Karluk idaresinde, Doğudan gelen tesirler ile, kadîm Kengeres medeniyetinin vechesi değişmiştir. M.Ö. ki binyıldan kalan Kengeres şehirleri harabeleri yanında, yeni şehirler bina edilmişti ve bu yeni şehirler Doğu Türklerinin "ordu-balık" dediği tarzda idi. Bu arada, M. VIII. yüzyıldan sonra, İslâmiyet de bölgeye nüfûz ediyordu. Kangeres kültürünün eski vatanında, yeni unsurlardan mürekkep, yeni bir kültür şekil almakta idi. Bu inkişafın yer aldığı başlıca merkezler şunlardı: 1 — Sır-deryâ'nın Aral gölüne akdığı çevredeki, Yengi-kent ve Cend gibi Oğuz şehirleri. 2 — Orta Sır-deryâ'da Kengü-tarban vâhası. Fârâbî bu vâhada, bugün Oksus adı ile anılan Vasîç kalesinde doğmuşdu. 3 — Kengü-tarban'ın doğusunda, Batı-Türk devrinde bir kagan ordusu olarak inşa edilen Sayram - İspicâb. 4 — Amu-deryânın Aral gölüne akdığı yerdeki Kerder ve Bara-Tigin gibi Kengeres şehirleri ve Hvarizm başkenti Curcâniyya.

Bu çevrede teşekkül eden kültür, hem Hâkânî Türk (Kara-hanlı), hem Selçuklu medeniyetlerine feyz verecekti.

GYULA LÁSZLÓ: *Der Kosmische Zweikampf (Auszug).*

Die schönen archäologischen Denkmäler des ohne Waffen gekämpften sakralen Zweikampfes unter den Bronzen von Ordos sind schon lange bekannt. Der Verfasser verfolgt diese Darstellung in Eurasien, besonders auf ihren zwei Endpunkten, auf den Fresken der mittelalterlichen ungarischen H1. - Ladislaus-Legenden und den mohamedanischen Miniaturen. Da auf den ungarischen Darstellungen der König Ladislaus immer in wei 3 erscheint, während sein Gegner, der Kumane, in dunkel, und beide unverletzbar sind, sieht der Verfasser in ihrem Ringen den Zweikampf der kosmischen Kräfte von Licht und Finsternis, und deckt somit einen bis jetzt unbekanntem Zug der frühen türkischen und ungarischen Mythologie auf. Die Vorereignisse des Vortrags, der auf dem Kongreß vorgelesen wird, hat der Verfasser zum Teil in seinem Buch "Steppenvölker und Ger-

